

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธีการเผยแพร่ข่าวสารฯ ประสิทธิภาพและความสัมพันธ์ของการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตร โดยรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละครในการให้ข่าวสารความรู้ และให้ความคงอยู่ของความรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มสนใจวิชาชีพการเกษตรในโครงการการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุไปรษณีย์ ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลางราชบุรี 2 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 56 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม และแบบทดสอบความรู้เรื่องการปลูกสนบกิพท์ โดยผู้วิจัยทำการทดสอบ ก่อนฟังรายการ (pretest) หลังฟังรายการ (posttest) และเมื่อฟังรายการไปแล้ว 7 วัน (retest) ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ t (t -test) Z -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (analysis of covariance)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ตามสถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-39 ปี มีความรู้อยู่ในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-7 และมีอาชีพเกษตรกรกรรม ทำไร่

1.2 ด้านพฤติกรรมการเปิดรับวิทยุกระจายเสียง ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ที่บ้านมีวิทยุใช้เอง และรับฟังวิทยุเป็นประจำ โดยจะฟังในช่วงเวลาหัวค่ำ (18.01 - 20.00 น.) และรูปแบบของรายการที่ชอบฟัง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการบรรยาย กับรูปแบบบทละคร แล้วปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม สนใจฟังรายการรูปแบบการบรรยายมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 73.2 จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

1.3 ความรู้เรื่องการปลูกสนปติพัทธ์ ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีความรู้เรื่องการปลูกสนปติพัทธ์มาก่อนฟังรายการเลย คิดเป็นร้อยละ 89.3 และก่อนฟังรายการก็ไม่เคยคิดจะปลูกสนปติพัทธ์ คิดเป็นร้อยละ 74.9 หลังฟังรายการแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดจะปลูกสนปติพัทธ์ คิดเป็นร้อยละ 55.4 ส่วนผู้ที่ไม่คิดจะปลูกสนปติพัทธ์นั้น ให้เหตุผลว่าเพราะไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง และสำหรับผู้ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง แต่ก็ไม่ได้คิดจะปลูกสนปติพัทธ์ ให้เหตุผลว่า เพราะมีที่ดินน้อยเกินไปที่จะปลูกสนปติพัทธ์ได้ ขาดความรู้ความชำนาญปลูกพืชหลักชนิดอื่นอยู่ก่อนแล้ว และเกรงว่าจะไม่มีตลาดรับซื้อไม้สน จากการศึกษาวิจัยนี้พบว่า ก่อนฟังรายการผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดจะปลูกสนปติพัทธ์ มีจำนวนร้อยละ 25.1 และหลังจากฟังรายการแล้วมีผู้คิดจะปลูกจำนวนร้อยละ 55.4

2. ความแตกต่างในการได้รับความรู้

ผลการวิจัยปรากฏว่า การได้รับข่าวสารความรู้ของกลุ่มตัวอย่างจากการรับฟังรายการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตร โดยรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 2 ที่ตั้งไว้ และ

รายการรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละคร มีประสิทธิผลในการให้ข่าวสารความรู้ แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยรายการรูปแบบบทละคร มีประสิทธิผลในการให้ข่าวสารความรู้ สูงกว่ารูปแบบการบรรยาย

3. ความแตกต่างในการให้ความรู้ที่คงอยู่

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความรู้ที่คงอยู่ ของกลุ่มตัวอย่างจากการฟัง รายการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรโดยรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 3 ที่ตั้งไว้ และรายการรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละคร มีประสิทธิผลในการให้ความรู้ที่คงอยู่ โดยรายการแบบการบรรยาย มีประสิทธิผลในการให้ความรู้ที่คงอยู่ สูงกว่ารายการรูปแบบบทละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สมาชิกกลุ่มสนใจวิชาชีพรายการเกษตรในโครงการ การศึกษานอกโรงเรียน ทางวิทยุและไปรษณีย์ สนใจวิธีการให้ข่าวสารการเกษตรที่เสนอ โดยรูปแบบการบรรยาย มากกว่ารูปแบบบทละคร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วีระพันธ์ สวัสดิ์ ที่พบว่า นักศึกษาชอบฟังรายการในรูปแบบบท ละครมากที่สุด การที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในงานวิจัยครั้งนี้ รายการรูปแบบบทละคร ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง จัดทำขึ้น มีเนื้อหาทางด้านวิชาการมาก ไม่ได้ให้ ความบันเทิงเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับรายการละครอื่นๆ ทั่วไป เพราะจำเป็นต้องให้ เนื้อหาความรู้ที่กำหนดในเวลาอันสั้น สาเหตุอีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง มีว่แต่พะวงกับการฟังเพื่อเก็บเนื้อหาของความรู้ เพื่อให้สามารถทำแบบทดสอบได้ จึงทำ ให้เกิดความเครียดในการรับฟัง การฟังละครจึงไม่เกิดความรู้สึกรื่นรมย์เท่าที่ ควร อนึ่ง ในการศึกษาในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุไปรษณีย์นั้น ผู้ เรียนจะได้รับคู่มือการเรียนล่วงหน้า และออกอากาศรายการตามบทเรียน ให้ฟังบทเรียน ละ 2 ครั้ง ใน 1 อาทิตย์ ทำให้ผู้เรียนสามารถฟังรายการทบทวนได้ จึงไม่ทำให้เกิด ความเครียดในการรับฟัง เหมือนในการทดลองครั้งนี้

2. ความรู้ที่ได้รับ และความรู้ที่คงอยู่ ของสมาชิกกลุ่มสนใจฯ จากราย- การที่เสนอโดยรูปแบบการบรรยาย กับรูปแบบบทละคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทาบักคลอง ที่ปรากฏผลว่า รูปแบบการให้ข่าวสาร มีผลต่อการรับฟัง และมีผลต่อความจำด้วย โดย ทาบักคลอง ได้ทำการวิจัยระหว่างรายการรูปแบบการสัมภาษณ์ กับรูปแบบการ บรรยาย แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เปรียบเทียบระหว่างรายการรูปแบบการบรรยายกับรูป แบบบทละคร

3. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ความจำหรือความรู้ที่
 คงอยู่ ที่ได้รับจากการฟังรายการที่เสนอโดยรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละคร
 นั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ
 ริเวอร์ส (Rivers) ที่ระบุว่าทักษะในการฟัง (listening skill) ต้องประกอบด้วย
 ขบวนการจำได้ กับขั้นคัดเลือก และผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของรายการ มี
 ผลแตกต่างกัน ต่อความจำ หรือความรู้ที่คงอยู่ของผู้ฟังอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำรายการเผยแพร่ข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกเวลาในการออกอากาศ ที่ประชากรเป้าหมายมีโอกาสที่จะรับฟังมากที่สุด มีฉะนั้นการเผยแพร่ความรู้ดังกล่าว แก่ประชากรเป้าหมาย ก็จะเป็นการสูญเสียเปล่าเสียตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุตอนหัวค่ำ (18.01-20.00 น.) จึงเป็นการสมควรที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง จะได้เลือกเวลาการออกอากาศรายการความรู้ตามการเกษตรที่เหมาะสม
2. จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มสนใจวิชาชีพการเกษตรฯ ให้ความสนใจการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรโดยรูปแบบการบรรยายมากกว่ารูปแบบบทละคร ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลางจึงควรเลือกจัดทำรายการในรูปแบบบทละคร เฉพาะบทเรียนที่มีเนื้อหาทางวิชาการไม่มากเกินไป เพื่อให้สามารถจัดทำบทละครที่ให้ความบันเทิงและให้ความสนุกสนาน แก่ผู้ฟังได้อย่างแท้จริง
3. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายการรูปแบบการบรรยาย และรูปแบบบทละคร รูปแบบที่มีประสิทธิผลในการให้ความรู้สูงกว่า คือรูปแบบบทละคร แต่รูปแบบการบรรยาย มีประสิทธิผลในการให้ความคงอยู่ของความรู้ หรือความจำสูงกว่า ซึ่งศูนย์ภาคกลางสามารถนำข้อดีของแต่ละรูปแบบมาใช้ประโยชน์ได้ในแต่ละโอกาส โดยเฉพาะในโครงการการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้กำหนดตารางการออกอากาศรายการความรู้ไว้ร้อยละ 2 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ ฉะนั้น จึงควรจัดรายการในรูปแบบบรรยายครั้งหนึ่ง และรูปแบบบทละครครั้งหนึ่ง จะให้ผลดีกว่าการออกอากาศรายการในรูปแบบเดิมซ้ำเป็นครั้งที่สอง

4. การจัดทำรายการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรทางวิทยุกระจายเสียง ต้องคำนึงถึงขอบเขตจำกัดของสื่อวิทยุด้วยว่าเป็นสื่อทางเสียงเท่านั้น จำเป็นต้องใช้คำที่เรียบง่าย และคำอธิบายที่ละเอียดชัดเจน และขณะเดียวกันต้องไม่ยืดเยื้อยาว วกวนที่จะทำให้เกิดความสับสน และเบื่อหน่ายในการรับฟัง

5. ควรจะเตรียมารทาวีจ้ยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบของรายการวิทยุอื่นๆ ตลอดจนเปรียบเทียบระหว่างสื่อวิทยุกับสื่ออื่นๆ ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อจะได้ทราบวารูปแบบรายการและสื่อชนิดใดได้ผลดีกว่ากัน ในการให้ข่าวสารความรู้ และความคงอยู่ของความรู้แก่ผู้รับสารในอันที่จะหาแนวทางในการสร้างความสนใจ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการสื่อสารให้เพิ่มมากขึ้น

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย